Raadsvoorstel GEWIJZIGD

Raadsnummer:	**2023-058**	Zaaknummer:	**1422283**
Onderwerp:	**Vaststellen beleidskader lokaal eigendom**		
Korte inhoud:	In het Klimaatakkoord staat dat bij elk grootschalige duurzaam opwekproject gestreefd moet worden naar minimaal 50% lokaal eigendom van de productie. De gemeente kan zelf een beleidskader lokaal eigendom opstellen. Met dit beleidskader borgt de gemeente Nijkerk haar ambities voor lokaal eigendom. Dit als kader voor initiatiefnemers voor grootschalige opwekprojecten van duurzame energie. Het beleidskader draagt bij aan het realiseren van de Routekaart energieneutraal Nijkerk 2050, het beleidskader grootschalige opwek op land en het project 'Duurzame verbinding A28'. Er heeft een rondetafelgesprek plaatsgevonden met stakeholders op 5 juni 2023 over het concept-beleidskader lokaal eigendom.		

Datum B&W: 27 juni en 12 september 2023	Portefeuillehouder:	Wethouder Windhouwer

Voorstel

1. Beleidskader lokaal eigendom vast te stellen

Tijdens de behandeling in de commissie was het verzoek om in het beleidskader de volgende onderwerpen te verduidelijken/toe te voegen:

- *H2.1. Toegevoegd: toepassen van uitnodigingsplanologie*
- *H3. Toegevoegd: beleidskader ook van toepassing verklaren op grootschalige opwek;*
- H4.4. Toegevoegd: Afdracht omgevingsfonds een range van € 0,40 - € 0,50 staat in de gedragscode 'Acceptatie & Participatie Windenergie op land';
- H 5.2. Toegevoegd: "Hiermee gaat de gemeente Nijkerk verder dan de afspraken in het Klimaatakkoord. Door de eis te stellen dat het collectief voor 51% of meer eigenaar is van het opwekproject willen we bereiken dat lusten en lasten van een opwekproject zoveel mogelijk in één hand liggen, dat de omgeving zeggenschap heeft in het opwekproject en dat opwekprojecten kunnen rekenen op draagvlak bij de grondeigenaren, de omgeving en andere stakeholders;
- H 5.2. Toegevoegd: Door restgronden te gebruiken voor opwek van zonne-energie komt de gemeente tegemoet aan de adhesie betuiging van de LTO. Dit om het gebruik van waardevolle (agrarische) gronden te verminderen. De gemeente wil inwoners, lokale bedrijven en andere lokale partijen de mogelijkheid bieden om op (rest)gronden en gebouwen van de gemeente opwekproject te starten. Bij deze opwekprojecten is fiscaliteit een belangrijk aspect. Op gronden van anderen heeft de gemeente minder invloed om te sturen.
- H 5.2. Toegevoegd:**Stimuleren lokaal eigendom.** De gemeente nodigt potentiële initiatiefnemers uit om een grootschalig opwekproject te starten. Dit binnen de bestaande ruimtelijke kaders. Met een uitvoeringskader of maatschappelijke tender voert de overheid uitnodigingsplanologie waarbij maximaal gestuurd wordt via randvoorwaarden. Dit doet zij door bijvoorbeeld voor bepaalde locaties aanbestedingen uit te schrijven (ook wel maatschappelijke tender genoemd), waarbij partijen in concurrentie met elkaar projectplannen

indienen. Hierdoor houdt de gemeente aan de voorkant relatief veel regie en laat dit gedurende het proces richting uitvoering meer en meer los. En andere variant van uitnodigingsplanologie is om in één zoekgebied slechts één grootschalige opwekproject toe te staan. Dit door een uitnodigingskader voor dit zoekgebied op te stellen. Met deze aanpak wordt concurrentie voorkomen en samenwerking tussen partijen gestimuleerd. Dit om tot één projectvoorstel te komen. In de provincie Noord-Brabant zijn hiermee goede ervaringen opgedaan in het windproject A16. .

- H 5.2. Toegevoegd. Blijven leren. Na afronding van elk grootschalig opwekproject wordt een project geëvalueerd op het aspect lokaal eigendom. De leerpunten van deze evaluaties kunnen ertoe leiden dat het voorliggende beleidskader wordt aangepast.

Inleiding
Met als basis het klimaatakkoord is er een Nijkerks beleidskader lokaal eigendom geschreven. In dit beleidskader beschrijft de gemeente welke ambities de gemeente heeft voor lokaal eigendomschap en hoe ze deze zo veel mogelijk wil borgen. In het beleidskader zijn de volgende ambities beschreven: minimaal 51% lokaal eigendom (ook in zeggenschap), het eerlijk verdelen van lusten en lasten, iedereen kan meedoen en meedelen, de intentie om opwekproject binnen acceptabele risico's financieel mogelijk te maken en restgronden in te zetten voor de opwek van duurzame energie. Ondanks dat het kader publiek juridisch niet afdwingbaar is, willen initiatiefnemers van grootschalige opwek projecten vooraf weten welke ambities een gemeente heeft om lokaal eigendom zoveel mogelijk te borgen.
De gemeente gaat in gesprek met initiatiefnemers van grootschalige opwek. Onder andere in het kader van het project 'Duurzame verbinding A28'. Het beleidskader is een van de basisinstrumenten om in gesprek te gaan.
Op 16 mei heeft ons college besloten een consulterende ronde te houden over het concept-beleidskader. Tijdens een rondetafelgesprek op 5 juni 2023 is het concept-beleidskader besproken met vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, een natuur- en landschapsorganisatie, LTO, energiecoöperatie en regio Foodvalley.

Beoogd effect
Het beoogt effect is de ambities van de gemeente Nijkerk voor lokaal eigendom te borgen in grootschalige opwekprojecten, zoals minimaal 51% lokaal eigendom (ook in zeggenschap), het eerlijk verdelen van lusten en lasten, iedereen kan meedoen en meedelen, de intentie om opwekproject binnen acceptabele risico's financieel mogelijk te maken en restgronden in te zetten voor de opwek van duurzame energie.

Argumenten
1.1. *Routekaart energieneutraal Nijkerk 2050, beleidskader grootschalige opwek wind op land en project 'Duurzame verbinding A28'*
De gemeente Nijkerk gaat in overleg met projectontwikkelaars om 2 windturbines en 40 hectare zonevelden te realiseren. Het beleidskader vormt een basis waarop deze gesprekken gevoerd worden.
1.2. *Borgen ambitie lokaal eigendo*m
In het beleidskader staan de ambities om lokaal eigendom te borgen in Nijkerk. Ondanks dat het beleidskader publiek juridisch niet afdwingbaar is, wordt in praktijk rekening gehouden met een beleidskader lokaal eigendom.
1.3. *Vooraf initiatiefnemers informeren over ambities lokaal eigendom*
Met een beleidskader lokaal eigendom kan de gemeente Nijkerk initiatiefnemers van grootschalige opwekprojecten vooraf informeren over de ambities van de gemeente Nijkerk.

1.4 Resultaten rondetafelgesprek verwerkt in beleidskader.
Het rondetafelgesprek met stakeholders heeft geleid tot een aantal wijzigingen in het beleidskader:

1. Definitie lokaal eigendom: lokaal eigendom als een collectief van lokale partijen (bedrijven, inwoners, maatschappelijke organisaties).
2. Stakeholders vinden dat de gemeente een rol heeft als investeerder. In het beleidskader is opgenomen dat de gemeente Nijkerk de risico's van deze rol gaat onderzoeken.
3. Stakeholders zijn van mening dat de lusten en lasten eerlijk verdeeld moeten worden, met name voor kwetsbare huishoudens. In het beleidskader is opgenomen dat de gemeente onderzoekt op welke wijze kwetsbare huishoudens kunnen meedoen en meedelen;
4. Stakeholders zijn van mening dat in het beleidskader is plaats van een afdracht van € 0,50 per MWh aan opgewekte energie aan het omgevingsfonds een range van € 0,40 - € 0,50 opgenomen moet worden. Dit is in het beleidskader verwerkt.

Kanttekeningen
1.1. In het beleidskader staan twee onderzoeksvragen die nog uitgevoerd moeten worden. De gemeente gaat de risico's inventariseren als de gemeente als investeerder deelneemt binnen grootschalige opwek projecten. Daarnaast gaat de gemeente onderzoeken op welke wijze de opbrengsten van grootschalige opwekprojecten kunnen bijdragen aan het verlagen van de energierekening van kwetsbare huishoudens.

Financiën
Binnen de huidige begroting van team vakspecialisten is er dekking voor de twee onderzoeken. De gemeente gaat bij collega gemeenten informeren of deze kennis hebben over beide onderzoeksvragen.

Communicatie
Er heeft een ronde tafel gesprek plaatsgevonden met stakeholders op 5 juni 2023 over het concept-beleidskader lokaal eigendom.
Het beleidskader lokaal eigendom wordt na vaststelling niet actief onder de aandacht van de media gebracht.

Vervolg
Daarna wordt het beleidskader als instrument gebruikt in het proces van grootschalige opwekprojecten.

Bijlagen
Bijlage 1. Beleidskader lokaal eigendom juni 2023

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,	de burgemeester,
de heer drs. J.G. de Jager	de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2023-058

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 27 juni 2023 en 12 september 2023;

b e s l u i t :

Het beleidskader lokaal eigendom vast te stellen

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 21 september 2023,

de griffier, de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN de heer mr. drs. G.D. RENKEMA